

2. ÇEYREKTE SINIRLI CANLANMA

Zümrüt İmamoğlu* ve Barış Soybilgen†

Yönetici Özeti

Sanayi Üretim Endeksi (SÜE) 2. çeyrekte 1. çeyreğe göre yüzde 1,4 artarak ilk çeyrekteki 1,3'lük kaybını telafi etti. İhracat miktar endeksi 2. çeyrekte yüzde 11,5 ithalat miktar endeksi ise yüzde 3,1 oranında arttı. Buna karşın ihracat ve ithalatta altın hariç artışlar sınırlı kaldı. Göstergelerimiz tüketimde artışa, yatırımlarda ise azalmaya işaret ediyor. Ekonomi ilk çeyreğe göre biraz toparlanmış görünse de, büyüme hızı hükümetin yıl sonu hedefinin oldukça altında seyrediyor. 2012 2. çeyrekte GSYH'nın yılın ilk çeyreğine göre yüzde 1,0 oranında büyüyeceğini tahmin ediyoruz. Bu tahmine göre 2. çeyrekte bir önceki yılın aynı dönemine göre büyüme oranını yüzde 2,0 olarak hesaplıyoruz.

Cari açık hızla azalmaya devam ediyor. 12 aylık cari açık toplamı ikinci çeyrek sonunda ilk çeyrek sonuna kıyasla 8,6 milyar dolar azalarak 63,3 milyar dolara indi. İlk çeyrek sonunda yüzde 9,3 olan cari açığın GSYH'a oranının 2. çeyrek sonu itibarıyla 8,3'e düşeceğini tahmin ediyoruz. Cari açıkta gerilemenin üçüncü çeyrekte de devam etmesini bekliyoruz.

* Dr. Zümrüt İmamoğlu, Betam, Uzman Araştırmacı.
zumrut.imamoglu@bahcesehir.edu.tr

† Barış Soybilgen, Betam, Araştırma Görevlisi
baris.soybilgen@bahcesehir.edu.tr

Tablo1. Betam'ın büyüme ve cari açık tahminleri

	2012 2. Çeyrek Tahmin
GSYH büyüme (reel, %) (bir önceki çeyreğe göre, mea*)	1,0
GSYH büyüme (reel, %) (geçen yılın aynı çeyreğine göre, tea**)	2,0
Cari Açık (GSYH'a oran yıllık, %)	8,3

Kaynak: Betam. *mea: mevsim ve takvim etkilerinden arındırılmış. **tea: takvim etkilerinden arındırılmış.

İkinci çeyrekte toparlanma

2. çeyrek Nisan ve Mayıs aylarında oldukça olumlu başlamıştı. Hem Sanayi Üretim Endeksi hem de tüketim ve yatırım malı ithalatında canlanma gözlemlenmişti. Ancak Haziran ayı 2. Çeyreğin sonunda bazı göstergelerde bozulmaya neden oldu. Haziran'daki düşüşün etkisiyle Sanayi Üretim Endeksi'nde çeyreklik değişim yüzde 2,2'den 1,4'e geriledi. Yatırım malı imalatı neredeyse dururken yatırım malı ithalatı eksiye geçti. Reel kesim güven endeksi önceki aylardan daha hızlı bozuldu. Binek otomobil üretimi de Mayıs ayındaki toparlanmanın Haziran'da tersine dönmesiyle, ikinci çeyreği düşüşle kapattı.

Bu gelişmelere rağmen ekonominin ikinci çeyrekte nispeten canlandığını ve ilk çeyrekteki yüzde 0,4 daralmayı net ihracat ve tüketimdeki artışlarla telafi edeceğini düşünüyoruz.

İkinci çeyrekte ne para politikası ne de mali politikada önemli bir değişiklik olmadı. Mali politika sıkı duruşunu korurken, enflasyonun Mayıs ve Haziran'da beklenenden daha az artmış olması Merkez Bankası'nın faizlerin bir miktar gevşemesine izin vermesini sağladı. Ancak Merkez Bankası büyümeyi canlandırıcı parasal genişleme yönünde bir sinyal vermiş değil. Amerikan ve Avrupa Merkez Bankaları'nın miktarsal genişlemeye gitmemiş olması bu yöndeki beklentileri de erteledi.

Tüm bu gelişmeler ışığında Betam'ın 2. çeyrek için büyüme tahmini geçen ayki tahmin olan yüzde 0,6'dan tekrar yüzde 1,0'e çıktı. Bunun başlıca nedeni tüketim göstergelerindeki geçen çeyreğe kıyasla iyileşme. Bunun yanında Haziran ayında ithalatın altın ithalatına rağmen azalmış olması ve net ihracatın altın hariç tutulduğunda dahi pozitif katkı yapıyor olması. Buna göre geçen yılın aynı çeyreğine göre büyüme oranını da yüzde 2,0 olarak hesaplıyoruz.

Tüketim harcamaları yükselişte

2012 2. Çeyrekte bir önceki çeyreğe göre tüketim malı ithalatı yüzde 2,1 arttı. Dayanaksız ve dayanıklı tüketim malı imalatı yine 2. çeyrekte bir önceki çeyreğe göre sırasıyla yüzde 2,1 ve yüzde 0,1 arttı. Bu üç ekonomik gösterge de bir önceki çeyrekte düşmüştü. Tüketim malı imalatı ve ithalatına paralel olarak özel tüketim vergisi

gelirleri de 2. çeyrekte yüzde 4,3 artış gösterdi. Buna karşın tüketici güven endeksi bir önceki çeyreğe yüzde 2,2 azaldı. Genel olarak 2012 2. çeyrekte 1. çeyreğe göre özel tüketim harcamalarında artış bekliyoruz.

Yatırım harcamalarında fren

2012 2. çeyrekte bir önceki çeyreğe göre SÜE yüzde 1,4 artarken, KKO yüzde 2,5 düştü. Özel yatırım harcamalarını tahmin etmek için kullandığımız ekonomik göstergelerinin başında gelen yatırım malı ithalatı 2012 2. çeyrekte bir önceki çeyreğe göre yüzde 8,8 azaldı. Aynı zamanda çeyrekte reel kesim güven endeksi de yüzde 0,6 düştü. Binek otomobil üretimindeki düşüş de devam ediyor. Bu çeyrekte binek otomobil üretimi yüzde 11,3 düştü. Özel yatırım harcamalarını tahmin etmek için kullandığımız ekonomik göstergeleri genel olarak incelediğimizde 2012 2. çeyrekte özel yatırım harcamalarında azalma bekliyoruz.

Net ihracat GSYH'yı sırtlıyor

Şekil 2 TÜİK'in açıkladığı mevsim ve takvim etkisinden arındırılmış ihracat ve ithalat miktar endekslerini gösteriyor. Haziran 2012'de bir önceki aya göre ihracat miktar endeksi yüzde 4,5 artarken, ithalat miktar endeksi ise yüzde 1,9 azaldı. 2012 2. çeyrekte ise bir önceki çeyreğe göre ihracat miktar endeksi yüzde 11,5, ithalat miktar endeksi de yüzde 3,1 arttı. 2012 2. çeyrekte yapılan yüksek altın ticaretini düzeltip ihracat ve ithalat kalemlerine baktığımızda ihracatta artış yüzde 3,3 olurken ithalatta değişim yüzde -0,2 oluyor. İhracattaki artışa paralel olarak, 2012 2.

eyrekte çeyrekten çeyreğe GSYH büyümesine en büyük katkıyı net ihracatın vereceğini düşünüyoruz.

Cari açık düřmeye devam ediyor

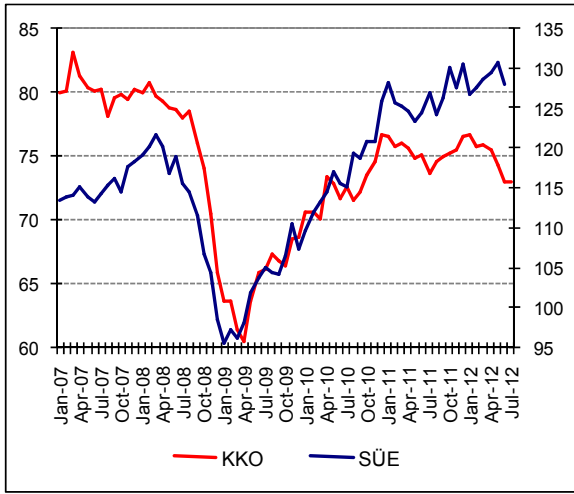
Haziran ayında cari açık geçen yılın aynı ayına göre 3,5 milyar dolar azaldı. 12 aylık toplamda azalış 8,3 milyar dolar oldu ve cari açık Haziran sonunda toplam 63,3 milyar dolara geriledi. Azalmanın en önemli nedeni ithalattaki azalış oldu. nc çeyrekte de cari açığın düşmeye devam etmesini bekliyoruz. Tüketimdeki canlanma ve ithalattaki sınırlı artışa paralel olarak ikinci çeyrek sonu cari açığın GSYH'ya oranı tahminimizi yüzde 8,3'e düşürüyoruz. İlk çeyrekte bu oran yüzde 9,3 düzeyindeydi.

Tablo 2. Ekonomik göstergelerin aydan aya ve çeyrekten çeyreğe değişimleri (Reel ve MEA)

Ekonomik Göstergeler	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	2012 1. Çeyrek	2012 2. Çeyrek
İhracat	1,1	7,6	-0,5	4,5	**	3,7	11,5
İthalat	3,3	-2,5	6,2	-1,9	**	1,0	3,1
Ara malı ithalatı	0,5	0,1	9,7	-2,6	**	1,3	5,4
Tüketim malı ithalatı	1,7	-6,3	18,2	-9,6	**	-5,4	2,1
Yatırım malı ithalatı	11,4	-13,5	11,4	-24,2	**	6,1	-8,8
Sanayi Üretim Endeksi (SÜE)	0,8	0,7	0,9	-2,0	**	-1,3	1,4
Dayanısız tüketim malı imalatı	2,4	0,3	4,4	-6,6	**	-0,3	2,1
Dayanıklı tüketim malı imalatı	-0,8	0,9	1,9	-6,4	**	-3,1	0,1
Ara malı imalatı	-0,1	1,8	1,2	-1,2	**	0,0	2,0
Yatırım malı imalatı	-3,7	2,5	4,4	-8,4	**	-5,4	0,1
Kapasite Kullanım Oranı (KKO)	0,2	-0,4	-1,1	-1,4	0,1	0,4	-2,5
Dayanısız tüketim malı imalatı	0,4	0,3	-0,3	-0,1	0,2	1,1	0,1
Dayanıklı tüketim malı imalatı	0,6	0,2	-2,4	-0,9	0,4	0,5	-1,0
Ara malı imalatı	-1,4	0,0	-0,3	-0,5	0,3	-1,4	-2,0
Yatırım malı imalatı	0,7	-0,0	-1,4	-2,8	-0,4	-0,9	-2,7
İmalat Sipariş Endeksi	0,4	0,1	4,9	**	**	1,6	3,1
Yurtiçi İmalat Sipariş	1,7	0,5	1,7	**	**	1,7	2,6
Yurtdışı İmalat Sipariş	-1,6	-0,4	9,9	**	**	1,3	3,8
Beklenti Göstergeleri							
Tüketici Güven E. (TUIK)	0,3	-3,0	0,9	-0,4	**	1,1	-2,2
Reel Kesim Güven E.	2,0	-0,7	-1,8	-3,5	-0,5	-0,3	-0,6
Finansal Göstergeler							
İMKB 100	-1,6	-5,4	-3,0	5,7	3,6	5,4	-1,7
Diğerleri							
Özel tüketim vergisi (ÖTV)	5,0	-2,3	5,4	-2,2	**	-5,2	4,3
Binek otomobil üretimi	-10,5	-3,9	5,5	-12,0	**	-9,3	-11,3

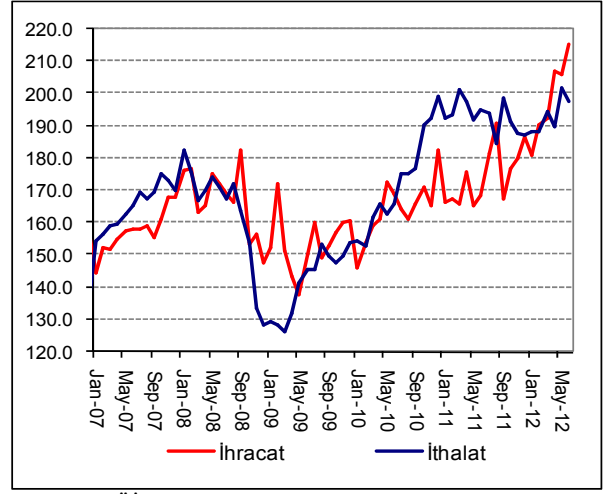
Kaynak: TUIK, TCMB, İMKB, BETAM.

Şekil 1: Kapasite kullanım oranı ve sanayi üretim endeksi (mea)

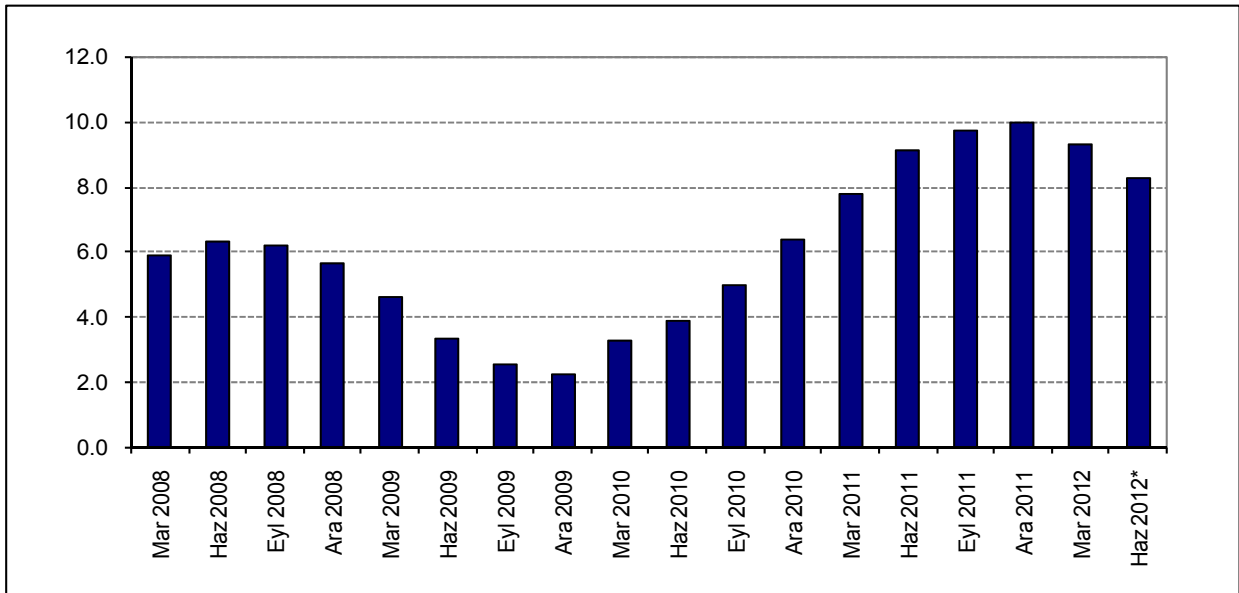
Kaynak : TÜİK, Betam (sol taraf KKO eksen, sağ taraf SÜE eksen)

Şekil 2: İhracat ve ithalat miktar endeksleri (mea)

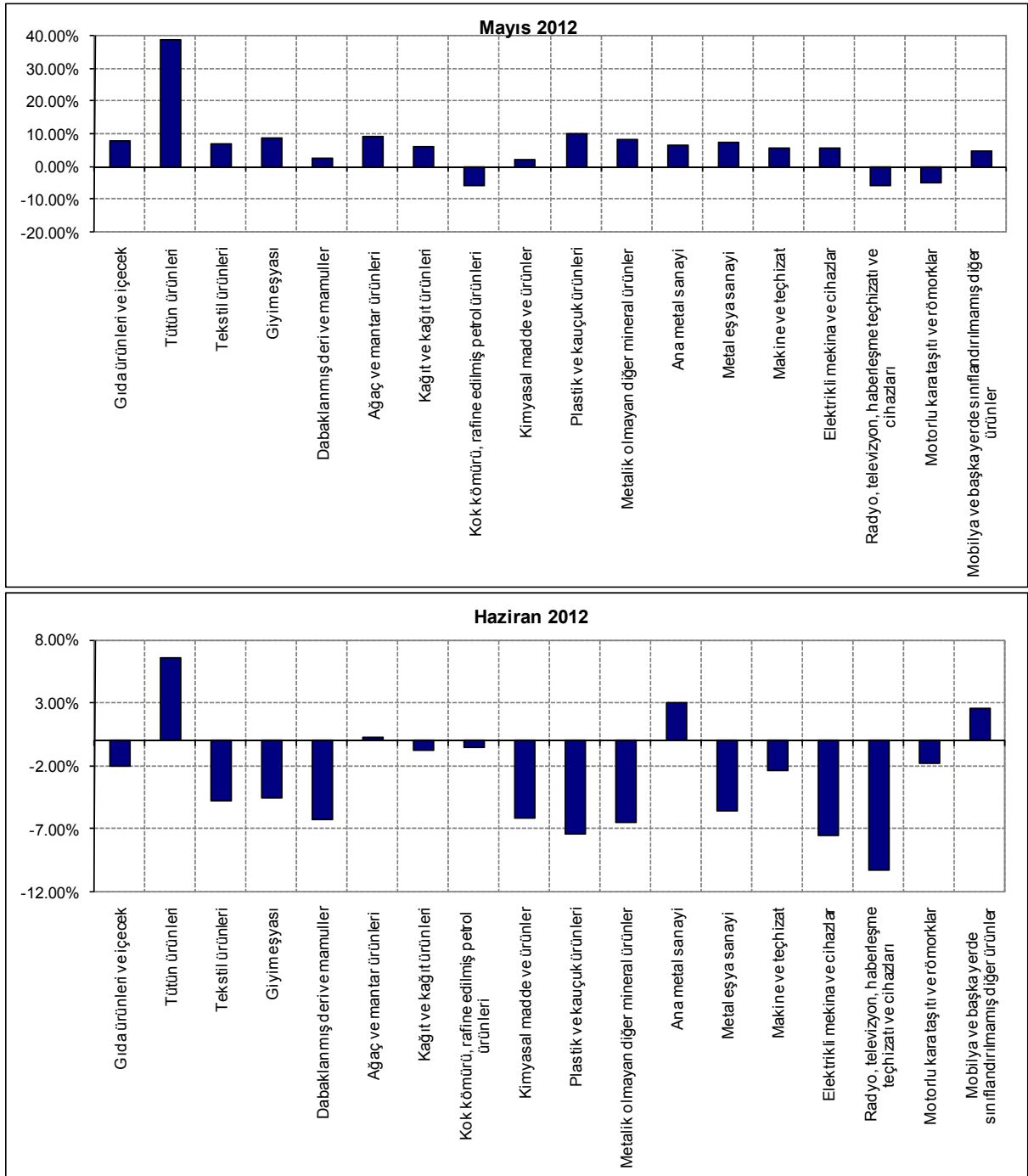
Kaynak : TÜİK, Betam

Şekil 3: Çari açığın GSYH'ya oranı

Kaynak: TCMB, TUIK, Betam

Şekil 4 : Altkalemlere göre aylık ihracat değişim oranları (mea)

Kaynak : TÜİK, Betam